

ACC. N:R M. 12885:1-6.

Landskap: *Västergötland* Upptecknare: *Karlsens Heltens*
Härad: *Västaftra* Berättare: *Tomas Johansson*
Socken: *Sarekupa* Berättarens yrke: *Lantbrukare*
Uppteckningsår: *1953* Född år *1878* i *Sarekupa*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Hemmets grändande. s. 1.

När den nya tiden kom till bygden. s. 2-6.

Liv F 49

" 59.

Skriv endast på denna sida

ACC. N:R M. 12885:1

På sommaren, när det skulle vara, fint hade vi lög inne i stugan. Det var för det mesta björklög. som vi satte i spisen.

Mattor hade vi aldrig, men enris var vanligt att det var på golvet till söndagen. Det var friskt med enris. Det var inte så noga med städningen förr, men till söndagen skulle det allt vara nyskurat.

Bonader hade bönderna inte så mycket, men fanns det några, så satt de uppe jämt. En och annan tavla fanns det också. Mest religiösa motiv. De köptes i Tidaholm eller av knallar. Tapeter var vanligt att man hade, men de var inte så vidare fina.

Olika sorters hemvävda dukar hade vi hemma, men de låg inte på så ofta. Vi hade inga särskilda prydnader vid högtidliga tillfällen utom på julen, då julhögarna låg på bordet. Då satte vi också upp en ljuskrona av trä.

Eldåde gjorde vi i en stor, öppen spis och det var öppet mot skorstenen, så sotet trillade ner i matgrytorna ibland.

På sista tiden, innan det blev elektriska lampor, hade vi fotogenlampor, men förut hade jag fått lysa karingen med en trästicka, när hon spann.

Mor hade några krukväxter, men inte var det många. Blommor i vasen hade vi också.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Luf. 49

1

Luf. 59

Min far var svensk, så jag fick vara med i jordbruks-
arbetet på allvar, när jag fyllt åtta år. När jag var
tio år såg jag den första järnplogen. Det var en gammal
som hade den och han hade köpt den på Tidsholm. Den
plogen jag använde var av trä och den hade far gjort.
De flesta hade träkerkar kvar ännu några år, men
sedan gick det fort och det gamla försvann.

Växeffekten var inte så olik den som är nu, men klöver
odlades inte så mycket och så var det mycket ångsmark.
Till gård var på 120 tunnland, men åkerarna var bara
småplättar. Det var vi och så med boskapskötsel och
åkerbruket på gårdarna före och mjölk fanns det bara så
de redde sig själva.

Vägarna var dåliga. Bönderna skulle själva hålla dem
i ordning och de körde bara på litet sand. De hade en
bit väg var allt efter som gårdarna var stora. Vägstyrelsen
övertog skötseln för 20-30 år sedan och då blev de bra.

Se hade stockvagnar och körde med och en del hade fina åkrvagnar. För omkring femtio år sedan såg jag den första cykeln och det var en sensation. Järnväg finns inte här, men det går bussar varje dag och det har det gjort sedan 25 år tillbaka ungefär.

Först var det gubbar som gick omkring med posten och de hade ett par sockor var. Sedan blev det hästskjuts och nu kommer de med bil.

I Gata fanns det en gästgivarvärd, men den upphörde för bra länge sedan. Då var jag en ung pojke bara.

Min mor rövde och sydde skjortor till oss, men nu är det bara till att köpa i affärerna. Hon ville aldrig något av det hon rövde.

Gubbarna brukade spända stickor om vinterarna och sälja dem till Kulleji, där de visst hade dem till väggar som skulle rippas, men nu lånar sådant sig inte.

Tjära brände de på Keigskullen i min barndom och den tjäran var berömd. Tidigare hade nog bönderna bränt tjära mera allmänt, för jag såg många råmoss- i slutningarna när jag var ute och sprang.

Det var många som flyttade till Tidaholm och började på länderstickerfabriken och nu är det cyfabriker också, som lockar. Det var värre med det än med emigrationen till Amerika. Det var inte så många som gav sig av, trots att de skrympte av att det var gyllent guld där, och de som åkte kom oftast tillbaka igen, många lika tomhänta som när de åkte.

När den första handelsboden öppnades, minns jag inte, men den första jag kommer ihåg var det ett feutimmer som hade. Den affären var inget vidare. Där fanns bara lite kaffe, socker och grön och folk fick köpa vad de skulle ha, när de var i Tidaholm.

3. Tapeter och hennvävda gardiner hade vi men ingen järnspis förrän jag var en 25-30 år. Så kunde inte

hufvudsakligen (små gyltor) och hufvudsakligen användas
längre. — Kökerna i stugorna var vanligen ett bord med
lämnar vid gavelvinkeln, sångar att dra ut och soffor
från Hälja. Så hade de det länge.

När jag var ung var det halmitak på husen, sedan
blev det spån och nu är det tegel. De flesta husen var
rödfärgade.

Brod sill, potatis och gröt var det vanliga till alla
mål. Nu äter biograferna halva födan. Tullan biograferna
och hembyggsfesterna följade, användades lekstugor och
jag har spelat på många sådana tills jag var gammal
karlen.

Vi hade Falköpingstidningen hemma. Den grundades
1887 och sedan gick vi Västgöta-Bladet också. — Böcker
hade vi inte många, men det fanns knallar som sålde
små böcker och visor. Det var inte så många som köptes,
men knallarna var välkomna för de kunde berätta bra.

Att köpa böcker har inte blivit vanligt förrän på de senaste

även. — Hemma sjöng vi mycket och mina far hade ett
psalmodikon och spelade på.

Täckelseövningarna spelade inte stor roll.

Det var gott om spöken före och många fanns det
som kunde trolla och som hade sina ordningar. Det
var en finne i Brandstugan som köpte mjölk hemma.

En gång ville han ha smör också även det hade vi inte
så mycket att han kunde få. Då trollade han så att
korna inte kunde mjölka. Han en i Gustav Adolf
kunde ordna bort sådant och jag åkte dit han
lade upp en stjärna och sade om det var som hade
trollat utan att jag hade nämnt något om det och
så sade han att korna skulle mjölka, när jag kom
hem igen och det gjorde de.